

ZGT Overzee

Voor de tweede keer naar Zambia

Na een oriënterend bezoek in oktober 2013 en de toezegging van Klaus Brachat van stichting Brucke der Freundschaft om een container en transport beschikbaar te stellen, heeft ZGT Overzee deze container gevuld.

Het verzoek van Dr Nsumpi, medical intendant van het ziekenhuis in Chilonga, aan ZGT Overzee om hulp bij ontladen en installeren van alle goederen, resulteerde in het vertrek van Franc Pots en Anja Meijnders op 8 mei 2014 naar Zambia. Dit keer met gesponsorde tickets door ZGT Overzee. Net als de afgelopen keren betaalden zij zelf alle andere reis- en verblijfskosten. Soms worden zij daarbij geholpen door persoonlijke sponsors; ouders en bekenden.

Overvolle container met goede spullen

De container was niet alleen geladen met spullen voor het ziekenhuis in Chilonga, maar ook voor het ziekenhuis in Chinsali en het UTH in Lusaka. Hiervoor heeft Cilia Smit van de stichting Mwalamwenge, in samenwerking met stichting Medic, een OK-tafel, baby reanimatie tafels, een couveuses en twee gereviseerde ZGT verlosbedden geschonken. Uiteraard was deze apparatuur weer voorzien van uitermate degelijk timmerwerk van de timmerman, de gepensioneerd arts, van stichting Medic uit Apeldoorn. Al met al 'n mudvolle container. Zelfs de als laatste beschikbaar gekomen mobiele OK-lamp paste er nog net bij.

Cadeautjes voor de kinderen

De dag na aankomst in Lusaka hebben we de kinderen van de compound achter ons logeeraadres al gelukkig gemaakt met enkele voetballen die overgebleven waren van het Diabetisch Voet Symposium. Dank aan Veronique Stroot, Alice Nijmeijer en Dr van Baal van de polikliniek heelkunde. Tot onze grote verbazing gingen de meisjes met de voetbal aan de haal en de jongens met een paar tennisrackets!

Het transport van Rescue Anne (via de Isala kliniek Zwolle) leverde heel wat hilariteit op toen we aan de taxichauffeur, die de koffer bij ons afleverde, grapten of hij wel wist dat hij een "body" had vervoerd! Je had zijn hoofd moeten zien toen de koffer werd geopend en de levensgrote Anne uitgekapt werd. Lachend bedankten we hem.

Onze werkweek in Chilonga begon met de zondagse H.Mis om 7 uur 's morgens! Altijd goed om de contacten aan te halen. "I've seen you in Mass" was een veel gehoorde kreet die week.

Voetbal op de verpleegkundigen- en verloskundigenschool

Wij waren dit jaar ingekwartierd in de verpleegkundigen- en verloskundigenschool. Hier zitten bijna 200 leerlingen van verschillende leeftijden. Het kost hen €1000,- en dan zijn ze twee lang jaar letterlijk onder de pannen. Ze kunnen niet naar huis, er is geen internet, nauwelijks TV en geen beltegoed. Ze vermaken zich in hun vrije tijd wel met zingen, dansen en voetballen! Hier in het district zijn maar liefst acht voetbal teams. Van bijvoorbeeld het dorp, het ziekenhuis, de school, en een jeugdteam. De teams zijn niet alleen samengesteld puur voor het voetbal, maar ook om de leden van de straat te houden en hen AIDS voorlichting te geven. OK assistent Bona speelt hierin een grote rol en is de founder, manager en coach van vele teams.

We zoeken nog meer voetbaltenues!

De tenues zijn nog zeer divers! Omdat e-mail met een aantal teams wel mogelijk is zou het prachtig zijn als er Twentse voetbalteams zijn die een verbintenis met een Zambiaans team aan willen gaan. Er is al veel kleding maar tweedehands voetbalschoenen zijn erg welkom. De noppen van je teammaatje, die wel een paar schoenen heeft, in je blote voet zijn zeer pijnlijk!

Bona's team speelt nu in shirtjes van cafetaria Denekamp en Tip en Damhuis assurantiën. Dat waren de oude zaalvoetbal outfits van collega Bert Johannink (MID). De leerlingen van de Nursingschool spelen in shirts die collega Jeffrey ten Tusscher (ICT) heeft meegegeven. Overigens waren alle voetbalshirts perfect verpakkingsmateriaal voor het laboratorium glaswerk dat Bart Mallens (Medlon) had bewaard voor ZGT Overzee! Mochten er nog mensen zijn die vinden dat er geen initiatief wordt getoond in Zambia? Bona is nu gestart met een volleybal team. Eerst voor de oudere dames waaronder Grace, ook een OK assistent. Het doel is om ook meer gezond vertier voor de dames te organiseren. Mochten er nog volleyballers zijn die willen steunen? Iedereen is van harte welkom.

Uitpakken maar!

In het ziekenhuis wachtte ons een volgepakte oude OK ruimte. Alles was uitgepakt zoals we gehoopt hadden en bijna alles was nog heel. Alleen een bed was door gezakt onder het gewicht dat we er op hadden gepakt. Anja zette al snel alle rode vuilnisbakken om zich heen en begon te sorteren op afdeling. Telkens kwamen er weer afdelingshoofden kijken wat ze konden gebruiken, maar alles moest geregistreerd via de storemanager. Voordat alles was uitgepakt en gesorteerd waren we bijna drie dagen verder. Het lab was helemaal gelukkig met de centrifuge. Die van hen was defect. Ook de digitale koelkast thermometer was een schot in de roos. Het lab hoofd verheugde zich al op de audit van zijn medicijn koelkasten. Hij ging zeker indruk maken! Al het glaswerk kwam goed van pas. Want hier geen automatische analyzers, alle onderzoeken gebeuren nog handmatig. Het magazijn van het lab en de OK werden voorzien van de Lundia stellingkasten uit het Multitrialcenter. Ook zijn er enkele geplaatst in de kleedkamers van de OK: keurige scheiding van vuile -en schone kleding en schoenen. Er staat zelfs nu een rode lijn op de vloer! Franc heeft de monitorsteunen geïnstalleerd, CTG uitleg geven, reanimatie tafels gerepareerd en een Hebi opgebouwd. Dit uiterst simpele zelfbouw pakket van een couveuse werd door Medic geleverd. De maintenance manager mr. Rambo, een klein mannetje met een zacht stemmetje, heeft dus ook zijn eerste cursus Ikea bouwen gehad. En ja... ook hij hield schroefjes over.

En hoe ziet zo'n werkdag er in Zambia uit?

Donderdag 15 mei: 06.30 uur opstaan, 07.15 op weg naar het ziekenhuis, 07.45 morning report met de medische staf, de directeur en de afdelingsverpleegkundigen van de nachtdienst. En dan...

De verpleegafdelingen kwamen hun gereserveerde spullen halen. Anja als spin in haar eigen store vliegt van hot naar her om alles ingoede banen te leiden. Franc gaat samen met Fr Thomas en hulp uit de werkplaats van het bisdom aan de slag met de OK lamp: de accu's bleken defect! Omdat hier gemiddeld twee dagen per week de stroom uitvalt, gepland en ongepland, is deze accu lamp zeer gewenst. Dan is Pauline niet meer afhankelijk van haar Pettzle hoofdlampje. Al moet zuig en beademing dan handmatig en ontbreekt de diathermie.

Ondanks ettelijke telefoontjes bleken de kleinste autoaccu's niet te passen. Bij gebrek aan andere maten was dit echter de enige oplossing. Gelukkig wist Lonny lassers te regelen zodat de accu's een plekje naast de behuizing zouden krijgen. In plaats van twee kwamen er vier monteurs mee. Een enthousiaste ploeg om ons te helpen! Ook bij het monteren van de stellingkasten. "It is a nice job", lieten ze ons weten. Rond het middaguur zaten er dus twee vleugeltjes aan de lampvoet waarop de accu's stonden. De boel weer aangesloten en het werkt. Nog twee afgezaagde kunststofplaatjes van de rode

afvalbakken zijn omgebogen tot accukapjes en vast gezet met ducttape. Zo krijgen we geen kortsluiting als OK's weer eens uit lopen op een natte boel.

Franc heeft ook nog een stellingkast in Pauline haar kantoortje gebouwd. Zij heeft hier de minste voorzieningen van alle dokters dus dat mocht wel eens. Het leven is hier ongelooflijk hard en moeilijk. We zijn hier dan ook niet alleen voor het ziekenhuis, maar steunen ook Pauline, die zich al ruim 15 jaar met hart en ziel inzet voor Chilonga.

Ondertussen een hotline met de collega's van medische technologie in Hengelo om informatie over een defecte saturatiemeter te krijgen. De verpleegkundigen zijn waarschijnlijk te zuinig geweest waardoor de accu te veel is ontladen. Na gebruik worden namelijk alle stekkers uit de stopcontacten gehaald.

En toen was het middag...

's Middags was de kraamafdeling aan de beurt. Het was nu gelukkig rustig. Uit het morning report bleek dat er vannacht zeven bevallingen waren geweest. De afdeling bestaat uit één ruimte van vier bij acht meter met drie verlosbedden en daartussen een gordijntje. We hebben er een verstelbaar verlosbed gebracht en uitleg gegeven over de disposable spo2 kindersensoren die de CO voor ons spaart. De nieuwe kussens voor de andere bedden hebben voor een aardige upgrade gezorgd. Waar hier kussens worden afgekeurd bij een klein gaatje, was daar een rugdeel compleet weggesleten. Verder een extra reanimatietafel, voor allemaal een (disposable) scherpe schaar en 2 CTG's met saturatie en bloeddrukmeter voor de kraamvrouw. Het is er erg vol maar het past. Als we ook nog een Dräger zuurstofslang kunnen regelen kan de Dräger reanimatie tafel ook volledig ingezet worden.

Prachtig dat glunderende, met vlechtjes pruik getooide hoofd van Sister Piri. Er zijn nog 38 zwangeren die binnenkort op de tafels zullen liggen. Zij hebben in ieder geval gehoor gegeven aan de oproep om twee weken voor de uitgerekende datum naar het ziekenhuis te komen en de kans op complicaties, waaronder VVF, te voorkomen.

De avond

's Avonds brengen we nog even de trolley naar Pauline, die de volgende dag naar Lusaka vertrekt en deze aflevert bij Dr Kondwe van het UTH. Ook drinken we koffie bij ons kosthuis van vorig jaar, bij Sr Emma en Sr. Angela. Ze hadden heerlijke aardbeitjes uit hun tuin. Je kunt proeven dat ze genoeg zon krijgen. Ook waren er verse pinda en koffie. Als zij om acht uur naar bed gaan, werken wij nog even aan ons verslag, leggen we een student de werking van een tweedehands fototoestel uit en verzamelen we de filmpjes van vorig jaar, om morgen bij het afscheidsfeest te presenteren.

Weer een dag voorbij. Om 21.30 uur vallen ook bij ons de ogen dicht al maalt er nog wel heel veel door je hoofd: "Zal ik morgen eerst dit...of beter dat...of...".

Een tijd van komen en een tijd van gaan

Het afscheidsfeest op vrijdag, georganiseerd door de studenten, was een geweldige happening. Ook een mooie afsluiting van het container project. Onze inbreng was 500 kwacha, ongeveer €60 voor wat drank. Maar geen alcohol! Dat zou alleen maar problemen opleveren met de directie.

De entertainmentcommissie van de leerlingenraad had een heel programma in elkaar gezet. Toen we eindelijk werden opgehaald hadden de studenten zich verzameld op lange banken langs de muren van de binnenplaats. Af en toe kwam er nog groepje binnen, soms in hun dagelijkse kleding, maar ook in 'n traditionele Afrikaanse jurk met hoofdtooi of 'n wulps westers mini-jurkje en stiletto hakken wat een flink gejoel opleverde. Franc heeft zijn ogen uitgekeken naar al dat vrouwelijk schoon. Opening met gebed en welkom speech voor our special guests. Wij zaten pontificaal op twee gereserveerde stoelen achter een tafel. Toen de video's gestart werden was het enthousiasme er niet minder om. Wij moesten de dans openen en persten er een onvervalste westerse Foxtrot uit met rechtse, linkse en overstappen. Succes verzekert!

Ook zaterdag ochtend wordt er nog gewerkt door alle personeel en dan is als laatste de nieuwe OK aan de beurt. Onze opslag is nog niet leeg. Franc geeft nog een demo van de urostool. Waar die gaat komen is nog niet duidelijk. Misschien als verlosbed of op de OK voor VVF OK's. Er liggen nog zo'n 20 kast planken, maar die komen wel ergens goed terecht. Nog een CTG apparaat voor Dr Breen in Monse, zuid Zambia, en veel witte uniformen. Verdeling daarvan is aan de store manager. Kortom, bijna leeg. Is er dan geen wanklank? Jawel hoor. Een defecte lab weegschaal en de saturatiemeter gaan mee terug om in Nederland verder na te kijken en te repareren.

In de tweede week brachten we een bezoek aan University Teaching Hospital (UTH) in Lusaka.

Dokter Kondwe Mathea, aankomend longarts, kreeg via ZGT Overzee en met hulp van KLM stewardessen, al twee scopen en een diathermie apparaat. Hij gaf ons een rondleiding door dit immense ziekenhuis. De scopie bestaat uit drie kamertjes met een paar scopen en veel bakken met cidex. Re-usable lissen en paktangen zijn hier zeer welkom. Ze hebben hier goede CSA medewerkers en in de cidex worden ze wel bacterie vrij.

Na de rondleiding werd Franc, op eigen verzoek, gedropt bij de medisch technische dienst. Er werken ongeveer 10 mensen. Mooie kasten vol met bekende manuals die wij nu, vanwege de digitalisering, allemaal weg gooien. Het afdelingshoofd had de Erbe op zijn bureau staan. De dokter vond dat de bipolaire uitgang niet werkte. Wat bleek, het werkt prima, maar niet met een monopolaire kabel. Dat had de beste technicus ook al uitgelegd, maar ja soms denken artsen ook over techniek te moeten regeren... Franc kon het niet laten om de Diathermie powerpoint er bij te halen en de bekende TL/buis goocheltruc te demonstreren. Ook voor hen was het verhelderend en een volgende keer voor herhaling vatbaar: en dan mét dokters.

Terugkijken met voldoening. Wie gaat er de volgende keer mee?

We kijken met veel voldoening terug op deze dagen in Zambia. Het enthousiasme, meehelpen en meedenken van het personeel was geweldig. We hebben iedereen weer een stuk beter leren kennen en worden steeds meer als één van hen gerespecteerd. De ZGT donaties zijn goed terecht gekomen! Dat we daarnaast ook nog het keyboard van de kerk konden repareren en hechtingen hebben verwijderd uit het oor van één van de honden van Pioneer was mooi meegenomen!

We nodigen belangstellenden van harte uit om ZGT Overzee te steunen!

Een Zambiaanse groet!

Franc Pots, medische technologie en Anja Meijnders, polikliniek heelkunde